

Tallinna Halduskohus

Pärnu mnt 7, 15082 Tallinn

tlhktallinn.menetlus@kohus.ee

12. detsember 2014.a

Kaebajad:

Adepte Energy OÜ

Registrikood 12653115
Hiiu-Maleva tn 13, 11619 Tallinn
Juhatuse liige Harry Raudvere
E-post: harry@windrose.ee

AS Raisner

Registrikood 11246939
Tuukri 54, 10141 Tallinn
Juhatuse liige Harry Raudvere
E-post: harry@windrose.ee

Kaebajate esindaja:

vandeadvokaat Piret Blankin

Advokaadibüroo Tark Grunte Sutkiene
Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn
Tel 611 0900, faks 611 0911
E-post: piret.blankin@tgslegal.com

Vastustaja:

Kaitseministeerium

Sakala 1, 15094 Tallinn
E-post: kantselei@kaitseministeerium.ee

KAEBUS

**Varja tuulikupargi eelprojektile kooskõlastuse
andmise kohustamise nõudes või**

**Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a otsuse nr 12.1-1/14/3349
tühistamise nõudes**

Taotlused: 1. kohustada Kaitseministeeriumit andma kooskõlastus Varja
tuulikupargi ehitusprojektile;
2. alternatiivselt tühistada Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a

Eesti
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn
Tel +372 611 0900
tallinn@tgslegal.com

Kaluri 2
51013 Tartu
Tel +372 748 8071
tartu@tgslegal.com

Läti
Brivibas 43
LV-1010 Riia
Tel +371 6788 9999
riga@tgslegal.com

Leedu
Didžioji 23
LT-01128 Vilnius
Tel +370 5251 4444
vilnius@tgslegal.com

www.tarkgruntesutkiene.com

otsus nr 12.1-1/14/3349 „Varja tuulepargi eelprojekti kooskõlastamata jätmine“ ning kohustada Kaitseministeeriumit viima olemasolevate materjalide põhjal läbi uus kooskõlastusmenetlus 30 päeva jooksul kohtuotsuse jõustumisest;

3. nõuda Kaitseministeeriumilt välja haldusmenetluse toimik.

4. jätta kõik menetluskulud Kaitseministeeriumi kanda. Mõista Kaitseministeeriumilt välja kaebajate menetluskulud.

1. FAKTILISED ASJAOLUD

- 1.1.** AS Raisner (endine OÜ Raisner, edaspidi „**Raisner**“) alustas 2006.a Ida-Viru maakonda, Lüganuse valda, Varja külla Varja tuulikupargi planeerimist. Kuivõrd Raisneri osanikule OÜ-le Adepte (registrikood 10677206, edaspidi „**Adepte**“) kuulusid tuulikupargi rajamiseks vajalikele kinnistutele seatud hoonestusõigused, siis esitas Lüganuse vallale taotluse planeeringu algatamiseks Adepte. Varja tuulikupargi sisuliseks arendajaks oli ja on tänaseni siiski Raisner, kellele Adepte andis üle ka planeeritava tuulikupargi-aluse maa hoonestusõiguse.
- 1.2.** Planeeritav Varja tuulikupark soovitakse rajada Ida-Viru maakonnas, Lüganuse valda, Varja külla. Planeeritava tuulikupargi puhul on tegemist tervikliku elektritootmise objektiga, mis lisaks tuulikutele koosneb teedest, ühenduskaablitest, alajaamadest jms.
- 1.3.** Adepte taotluse alusel algatas Lüganuse Vallavolikogu oma 25.01.2007.a otsusega nr 86 Lüganuse valla olulise ruumilise mõjuga objekti (Varja tuulikupargi) asukohavaliku üldplaneeringu teemaplaneeringu, mille raames viidi läbi planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine.
- 1.4.** Varja tuulikupargi teemaplaneeringu menetlemise käigus teatas Kaitseministeerium oma 24.10.2011.a kirjas, et on nõus andma teemaplaneeringule omapoolse kooskõlastuse, kui on täidetud kirjas toodud tingimused (vt lisa 1). Nii näiteks on Kaitseministeerium kirja p-s 1 ära määratlenud koordinaatidega piiritletud sektorid, millel tuulikupark võib paikneda, ja kirja p-s 2 ära toonud, et tuulikupargi ehitusprojektid tuleb kooskõlastada Kaitseministeeriumiga vastavalt seadusele.
- 1.5.** Lüganuse Vallavolikogu 29.03.2012.a otsusega nr 99 kehtestati Lüganuse valla olulise ruumilise mõjuga objekti (Varja tuulikupargi) asukohavaliku üldplaneeringu teemaplaneering (vt lisa 2).
- 1.6.** Pärast teemaplaneeringu kehtestamist alustas Raisner tuulikupargi ehitusprojektide koostamist ja nende jooksvat kooskõlastamist Kaitseministeeriumiga. Ühtlasi esitas Adepte Lüganuse Vallavalitsusele taotluse Varja tuulikupargile ehituslubade väljastamiseks. Eraldi ehitusload on ette nähtud nii tuulikupargi teedele, alajaamale, elektriinfrastruktuurile kui ka tuulikutele (sealjuures iga tuuliku kohta eraldi ehitusluba). Varja tuulikupargi alajaama ehitamiseks on Lüganuse Vallavalitsus oma 12.11.2014.a korraldusega nr 362 väljastanud ehitusloa, kuid näiteks tuulikute ehituslubade väljastamine on otseses sõltuvuses Kaitseministeeriumi kooskõlastusest (vt lähemalt kaebuse p 2.1. põhjendusi).

Raisner palus täpsustada tingimusi, millele peaks Kaitseministeeriumi poolt nõutav tuulikutepargi analüüs vastama, mille peale Kaitseministeerium teatas, et Raisner peaks

esitama mõjutuste vähendamise analüüsi, milles on välja toodud tuulikute kõrgused ja asukohaplaan Kellavere radari suhtes joondatud tuulikutega (vt Kaitseministeeriumi 16.05.2013.a kiri nr 12.1-1/13/1762, lisa 3).

- 1.7. Kaitseministeeriumilt ja Kaitsevæelt saadud suuniste alusel tellis Raisner TTÜ Küberneetika Instituudilt 2013.a detsembrikuus „Varja (Lüganuse) tuulikupargi paigutuste võrdleva analüüsi“. TTÜ Küberneetika Instituut on teostanud sarnasel eesmärgil analüüsi ka teiste projektide puhul, mis on teadaolevalt Kaitseministeeriumi rahuldanud.
- 1.8. TTÜ Küberneetika Instituudi analüüs kajastas informatsiooni, mida Kaitseministeerium ja Kaitsevægi pidasid eelprojektile kooskõlastuse andmiseks vajalikuks (eelkõige olid need tingimused välja toodud juba Kaitseministeeriumi 24.10.2011.a kirjas). Analüüsi kokkuvõttes leiti, et „*joondatud paigutus on märkimisväärselt parem, kuna varjab tuulikupargi taguseid alasid oluliselt vähem (radari maksimaalne tegevusraadius praktiliselt ei muutu) ja ka tuulikute labade poolt põhjustatav müra on väiksem*“.

TTÜ Küberneetika Instituudi analüüsi töötasid läbi nii Kaitseministeerium kui ka Kaitsevægi, sh Õhuvægi. Nii teatas Kaitseministeeriumi esindaja 13.01.2014.a e-kirjas, et „*Kaitsevægi on analüüsi läbi vaadanud ja peab selle kvaliteeti heaks ja järeldusi õigeks*“ Siiski pidas Kaitsevægi vajalikuks täpsustada veel mõningaid analüüsiga seotud asjaolusid eraldiseisvalt TTÜ Küberneetika Instituudi analüüsi koostajatega üle.

29.01.2014.a teatas Kaitseministeeriumi esindaja e-kirjaga Raisnerile, et Kaitsevægi sai täpsustamist vajavad asjaolud TTÜ Küberneetika Instituudi analüüsi koostajatega läbi arutatud ning et Kaitsevægi on saadud selgitustega rahul. Sellest lähtuvalt andis Kaitseministeerium teada, et ta peab tuulikute rajamist esitatud tingimustel võimalikuks, ning palus Raisneril esitada ehitusprojekt kooskõlastamiseks (vt e-kirjavahetus - lisa 4). Kaebajatele teadaolevalt kinnitati ka vähemalt ühele maaomanikule, kelle kinnisasjadele tuulikupark kavandatakse rajada, et Kaitseministeeriumil tuulikupargi rajamisele vastuväiteid ei ole.

- 1.9. 21.07.2014.a esitas Adepte Energy OÜ (edaspidi „**Adepte Energy**“) kui Raisneri poolt tuulikupargi arendamise tehniliste küsimuste teostamiseks volitatud isik Kaitseministeeriumile taotluse Varja tuulepargi ehitusprojektile (eelprojektile) kooskõlastuse saamiseks (vt lisa 5). Taotluse lisaks olevalt jooniselt nähtub, et tuulikud paiknevad joondatult just selliselt, nagu Kaitseministeerium soovis. 21.08.2014.a teatas Kaitseministeeriumi esindaja, et palub kooskõlastuse küsimuse üle otsustamise jaoks lisaaega, „*sest Kaitseministeeriumil ja Kaitsevæel on tekkinud lisaküsimused*“. 09.09.2014.a toimunud kohtumisel teatas Kaitseministeerium Raisnerile, et ministeerium on TTÜ Küberneetika Instituudi analüüsi järeldusotsusega nõus, kuid soovib analüüsis näha ka arvutuskäiku, millega analüüsi lõppjärelduseni jõuti. Kaitseministeerium ja Raisner leppisid omavahel kokku, et Raisner esitab arvutuskäikudega täiendatud analüüsi.
- 1.10. Üllatuslikult asus 04.11.2014.a Kaitseministeeriumis toimunud koosolekul Kaitseministeerium seisukohale, et arvutuskäiku ei ole võimalik üldse teostada ning et on vaja teostada hoopis uus analüüs, mistõttu ta ilmselt ei anna Varja tuulikupargi eelprojektile kooskõlastust. Oma vastava

otsuse vormistas Kaitseministeerium 12.11.2014.a kirjaga nr 12.1-1/14/3349 (vt lisa 6). Kaitseministeerium põhjendas oma otsust alljärgnevalt:

- 1.10.1. Kaitseväe analüüsi kohaselt on kavandataval tuulepargil märkimisväärne negatiivne mõju õhuseireradari töövõimele, mis ei võimalda Kaitseministeeriumil anda projektile kooskõlastust;
 - 1.10.2. TTÜ Küberneetika Instituudi analüüs on kooskõlastuse andmiseks puudulik, sest selles ei ole analüüsitud, milline on kavandatava tuulepargi mõju õhuseireradari töövõimele võrreldes tänase olukorraga, kus planeeritavat tuuleparki rajatud ei ole;
 - 1.10.3. TTÜ Küberneetika Instituudi analüüsis ei ole esitatud arvutuskäike, kuidas esitatud tulemused on saadud, mistõttu puudub arusaamine, kuidas analüüsis esitatud järeldusteni on jõutud ja kui usaldusväärsed need on.
- 1.11. Seega tegi Kaitseministeerium ettepaneku teostada uus analüüs, kus on kajastatud ka olukord, kus planeeritavat tuuleparki ei ole üldse rajatud.
- 1.12. Kaitseministeeriumi seisukoht oli kaebajate jaoks üllatuslik, sest TTÜ Küberneetika Instituudi analüüsi on Kaitseministeerium korduvalt hinnanud, selle kohta küsimusi ja ettepanekuid esitanud (kõik täiendused ja vastused on Kaitseministeeriumile esitatud) ja selle tulemused on olnud aktsepteeritud. Mitte kunagi varem ei ole kahtluse alla seatud TTÜ Küberneetika Instituudi pädevust, kes on Kaitseministeeriumile sarnaseid analüüse teinud mitmeid. Kaitseministeeriumi poolt viidatud puuduvat arvutuskäiku on võimalik esitada olemasolevas analüüsis ning sellest pole keeldutud. Sellise olukorra analüüsi, milles tuuleparki ei ole üldse rajatud, ei ole Kaitseministeeriumil põhjust küsida, kuna selline analüüs peaks olema teostatud teemaplaneeringu keskkonnamõtjude strateegilise hindamise käigus ja selle tulemused Kaitseministeeriumile sobisid, kuna vastupidisel juhul ei oleks ta Varja tuulepargi teemaplaneeringut 29.03.2012.a kooskõlastanud.
- 1.13. Kuivõrd Raisner ja Adepte Energy pidasid Kaitseministeeriumi sellist otsust nii sisult põhjendamatuks kui ka Kaitseministeeriumi eelneva käitumisega täielikult vastuolus olevaks, esitas Adepte Energy 24.11.2014.a Kaitseministeeriumile ettepaneku uuesti üle vaadata Varja tuulepargi ehitusprojekti kooskõlastamisega seonduvad asjaolud ning kooskõlastada esitatud ehitusprojekt (vt lisa 7).
- 1.14. Kaitseministeerium teatas oma 02.12.2014.a vastuses, et jääb oma otsuse juurde ega kooskõlasta Varja tuulepargi projekti (vt lisa 8).
- 1.15. Kuivõrd Raisner ja Adepte Energy on seisukohal, et Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a väljendatud keeldumine Varja Tuulikupargi ehitusprojektile kooskõlastuse andmiseks on sisuliselt põhjendamatu ning vastuolus Kaitseministeeriumi varasema käitumisega, esitavad Adepte Energy ja Raisner (edaspidi koos nimetatud „**kaebajad**“) Kaitseministeeriumi vastava keeldumise peale kaebuse. Kaebaja palub halduskohtul **(a)** kohustada Kaitseministeeriumit andma kooskõlastus Varja tuulepargi eelprojektile või **(b)** selle võimatuse korral tühistada Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a otsus nr 12.1-1/14/3349 „Varja tuulepargi eelprojekti kooskõlastamata jätmine“ kui haldusakt ning kohustada Kaitseministeeriumit läbi viima olemasolevate materjalide põhjal uus kooskõlastusmenetlus.

2. KAEBUSE PÕHJENDUSED

2.1. Kaebaja kaebeõiguse olemasolu

2.1.1. Õigusliku olemuse poolest tuleb Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a kirja ja selles sisalduvat keeldumist kooskõlastuse andmisest käsitleda haldusaktina, millest keelduti kooskõlastuse andmisest HMS § 16 tähenduses. Kaitseministeeriumi kooskõlastus Varja tuulepargi ehitusprojektile on vajalik selleks, et Lüganuse vallavalitsus saaks väljastada Varja tuulepargile ehitusloa. Vastav kooskõlastuskohustus tuleneb lennundusseaduse (edaspidi „LennS“) § 35 lõikest 6¹, mille kohaselt tuleb tuulegeneraatorite ja tuuleparkide detailplaneeringud ja ehitusprojektid kooskõlastada Lennuameti, Kaitseministeeriumi ja Politsei- ja Piirivalveametiga, ning ehitusseaduse (edaspidi „EhS“) § 24 lg 1 p-dest 1 ja 3, millest lähtuvalt peaks kohalik omavalitsus sellise kooskõlastuse puudumise korral keelduma ehitusloa väljastamisest.

2.1.2. Üldjuhul ei peeta kooskõlastuse andmata jätmist selliseks menetlustoiminguks, mida saaks eraldiseisvalt vaidlustada, vaid seda saab vaidlustada üksnes koos lõpliku haldusaktiga (antud juhul siis kohaliku omavalitsuse otsusega ehitusloa väljastamise kohta). Samas on nii Riigikohtu praktikas (nt RKHko lahendi nr 3-3-1-38-03 p 22-23, RKHko lahendi nr 3-3-1-53-03 p 18, RKHko lahendi nr 3-3-1-62-08 p 9, RKHko lahendi nr 3-3-1-96-08 p 17) kui ka õiguskirjanduses rõhutatud, et juhul, kui kooskõlastuse andmata jätmise korral on selge, et sel põhjusel ei ole võimalik ka lõplikku haldusakti anda ja sellega on rikutud isiku õigusi, võib isik pöörduda kooskõlastuse andmisest keeldunud asutuse vastu kohustamiskaebusega halduskohtusse.¹

2.1.3. Arvestades, et LennS § 35 lg 6¹ kohaselt tuleb tuulepargi ehitusprojekt kooskõlastada mh Kaitseministeeriumiga ning EhS § 24 lg 1 p-dest 1 ja 3 lähtuvalt peaks KOV sellise kooskõlastuse puudumise korral keelduma ehitusloa väljastamisest, siis saab Kaitseministeeriumi kooskõlastuse mitteandmise korral üheselt järeldada, et ilma selleta ei ole Lüganuse Vallavalitsusel võimalik anda ka lõplikku haldusakti ehk tuulikute ehituslubasid väljastavat otsust.

2.1.4. Kuna Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a kooskõlastuse andmata jätmise tõttu ei ole Lüganuse Vallavalitsusel võimalik anda Varja tuulepargi tuulikute ehitamiseks ehituslubasid, rikutakse kaebajate õigust Varja tuulepargile ehituslubade saamiseks. Seetõttu taotlevad kaebajad kohtult Kaitseministeeriumi kohustamist kooskõlastuse andmiseks või kooskõlastuse andmata jätmise tühistamist ja uue kooskõlastusmenetluse läbiviimist.

2.2. Kaebuse sisulised põhjendused

2.2.1. Esmalt leiavad kaebajad, et Kaitseministeeriumi tegevus on vastuolus LennS § 35 lõikega 6¹, mis näeb ette, et Lennuametil, Kaitseministeeriumil ja Politsei- ja Piirivalveametil on õigus 30 päeva jooksul esitada põhjendatud vastuväiteid tuulegeneraatorite ja tuuleparkide detailplaneeringule või ehitusprojektile. HMS § 16 lg 2 sätestab, et kui teine haldusorgan ei ole kooskõlastamisest määratud tähtjaks keeldunud ega tähtaega pikendanud, loetakse kooskõlastus antuks.

¹ Aedmaa, A., Lopman, E., Parrest, N., Pilving, i., Vene, E. Haldusmenetluse käsiraamat. Lk 145.

Antud juhul on Adepte Energy esitanud taotluse Varja tuulepargi eelprojekti kooskõlastamiseks Kaitseministeeriumile 21.07.2014.a. Seega oleks Kaitseministeerium pidanud oma vastuväited eelprojektile esitama hiljemalt 21.08.2014.a. Arvestades, et Kaitseministeerium seda selleks kuupäevaks ei teinud ega esitanud ka ühtegi sisulist põhjendust, miks ta ei saa selleks kuupäevaks seisukohta kujundada, tuleb LennS § 35 lg 6¹ ja HMS § 16 lg 2 alusel lugeda, et Kaitseministeeriumil ei ole vastuväiteid ja ta on eelprojekti n-ö vaikimisi kooskõlastanud. Isegi kui antud juhul esineksid mõjuvad põhjused kooskõlastamise tähtaja pikendamiseks, ei saaks vastav tähtaeg ilma täiendava pikendamiseta pikeneda rohkem kui seaduses ette nähtud 1 kuu, s.o kuni 21.09.2014.a. Sellest lähtuvalt ei ole Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a kooskõlastamata jätmine õiguspärane, sest Kaitseministeerium oli selleks ajaks minetanud oma vastava õiguse ning eelprojekt tuleb lugeda Kaitseministeeriumi poolt kooskõlastatuks.

2.2.2. Teiseks on kaebajad seisukohal, et Kaitseministeerium on kooskõlastuse mitteandmisel tuginenud asjaolule, millele ei ole viidatud varasemalt (vt ka kaebuse p 2.2.6. ärakuulamise põhimõtte rikkumisest) ning mille olemasolu ja põhjendatust pole võimalik kontrollida. Nimelt on Kaitseministeerium oma 12.11.2014.a kirjas kooskõlastuse andmata jätmise esimese põhjusena viidanud Kaitseväe analüüsile, mille kohaselt „*on kavandataval tuulepargil märkimisväärne negatiivne mõju õhuseireradari töövõimele, mistõttu ei kooskõlasta Kaitseministeerium esitatud eelprojekti*“.

Kaebajad said sellisest väidetavast analüüsist esimest korda teada alles Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a kirjas. 04. novembril 2014 toimunud nõupidamisel sellist dokumenti ei olnud. Kaebajad palusid oma 24.11.2014.a kirjas Kaitseministeeriumil seda analüüsi tutvumiseks esitada, kuid Kaitseministeerium keeldus sellest, viidates vastava analüüsi konfidentsiaalsusele. Kaebajad kahtlevad, kas Kaitseministeeriumil üldse selline konkreetne dokument otsuse tegemise ajal olemas oli. Samas oleks Kaitseministeerium pidanud arvestama, et juhul, kui haldusorgan tugineb oma toimingute teostamisel mingile konkreetsele eraldiseisvale dokumendile, siis HMS § 37 lõikest 1 ja § 56 lg 1 2. lausest tulenevalt peaks see olema eelnevalt kättesaaduks tehtud ka menetlussubjektile, et viimane saaks selle sisuga tutvuda. Seega on Kaitseministeerium oma otsuses tuginenud esimese asjana asjaolule, mille sisu on menetlussubjektile teadmata ja kontrollimatu: ei ole teada, kas selline analüüs üldse eksisteerib, ning milliseid põhjendusi see sisaldab.

2.2.3. Edasi leiavad kaebajad, et Kaitseministeeriumi kui haldusorgani käitumine on olnud vastuoluline ja seetõttu vastuolus hea halduse põhimõttega. Kaebajad tõid käesoleva kaebuse p-s 1.8. välja, et nii Kaitseministeerium kui ka Kaitsevägi sisuliselt nõustusid nii TTÜ Küberneetika Instituudi analüüsi kui ka Varja tuulepargi eelprojektiga ning palusid Raisneril esitada taotlus projektile kooskõlastuse andmiseks. Mõlemad kinnitasid selgesõnaliselt TTÜ Küberneetika Instituudi analüüsi asjakohasust ja pidasid seda piisavalt põhjalikuks ja põhjendatuks.

Seetõttu on üllatav, et nii Kaitseministeerium kui ka Kaitsevägi asusid pool aastat hiljem vastupidisele seisukohale, tuues välja, et Kaitseväe väidetava analüüsi kohaselt on kavandataval tuulepargil õhuseireradari töövõimele sedavõrd negatiivne mõju, et see ei võimalda tuulepargile kooskõlastust anda, ning leides, et ka TTÜ Küberneetika Instituudi analüüs ei ole kooskõlastuse andmiseks siiski piisav (põhjendusel, et analüüs kajastab vaid

variatsioone erinevate tuulikute erinevate paiknemise mõjust radari töövõimele, kuid ei pane sellesse võrdlusesse olukorda, kus tuulikuid üldse pole).

Seega on Kaitseministeerium kui haldusorgan olnud oma tegevuses sõnamurdlik ja rikkunud õiguskindluse printsiipi: Kaitseministeerium on andnud varasemalt selge seisukoha, et nii TTÜ Küberneetika Instituudi analüüs kui ka Varja tuulepargi eelprojekt on sobilikud ja valmis kooskõlastamiseks, kuid nüüd tagantjärele on asunud hoopis vastupidisele seisukohale. Kaebajate hinnangul ei ole selline käitumine kooskõlas hea halduse tavaga.

2.2.4. Kaebajate hinnangul on Kaitseministeeriumi otsus ka oma sisult vastuoluline ja selle õiguslikud tagajärjed on menetluse subjekti jaoks ebaselged. Kui vaidlusaluse otsuse algusosas kinnitab Kaitseministeerium üsna üheselt, et kooskõlastuse andmine on Kaitseväe analüüsi põhjal täielikult välistatud, siis otsuse lõpuosas teeb Kaitseministeerium Adepte Energy'le ettepaneku täiendava analüüsi teostamiseks. Seega jääb otsusest arusaamatuks, kas sellise uue analüüsi nõuetekohase teostamise korral on Kaitseministeerium valmis andma ehitusprojektile kooskõlastust, kuivõrd eelnevalt on Kaitseministeerium teatanud, et kooskõlastuse andmine on väidetava Kaitseväe analüüsi põhjal täielikult välistatud. Viimasel juhul oleks uue analüüsi teostamine antud olukorras otstarbetu, kuivõrd see ei võimalda kaebajatel saavutada nende põhieesmärki – Varja tuulepargi ehitusprojektile kooskõlastuse saamist ja ehitusloa väljastamist. Selline vastuoluline otsus ei anna kaebajatele kui haldusmenetluse subjektidele piisavalt selgeid suuniseid edaspidiseks tegevuseks, mistõttu ei ole Kaitseministeeriumi vastav otsus õiguspärane.

Lisaks on Kaitseministeerium seeläbi rikkunud ka HMS §-s 6 sätestatud uurimiskohustust, kuivõrd tegelikult on tal kui haldusorganil kohustus kooskõlastuse andmiseks vajalikud asjaolud ise välja selgitada ning vajadusel selle kohta ka vastav analüüs tellida. Antud juhul on Kaitseministeerium pannud sellise kohustuse täies ulatuses kaebajate kanda. See oleks isegi aktsepteeritav, kui Kaitseministeerium oleks rahuldunud tema poolt antud tingimustel koostatud esialgse analüüsiga, kuid kuna uue analüüsi nõudmise puhul ei ole teada, kas selle teostamine on üldse otstarbekas, kujutab sellise uue kohustuse panemine kaebajate kanda nii uurimispõhimõtte olulist rikkumist kui ka potentsiaalset varalise kahju tekitamist kaebajatele, sest vastavad analüüsid on väga kulukad.

2.2.5. Kaebajad on seisukohal, et lisaks eeltoodule ei ole uue, täiendava analüüsi teostamise nõudmine ka sisuliselt põhjendatud. Kaitseministeeriumi otsusest ei nähtu sellisele nõudele ühtegi sisulist põhjendust ning otsusest jääb arusaamatuks, miks ei pea Kaitseministeerium usaldusväärseks TTÜ Küberneetika Instituudi analüüsis esitatud kokkuvõtet, mille kohaselt radari maksimaalne tegevusraadius praktiliselt ei muutu. Kaitseministeerium on väitnud, et kuna analüüsis ei ole esitatud arvutuskäike, kuidas esitatud tulemused on saadud, siis puudub arusaamine, kuidas analüüsis esitatud järeldusteni on jõutud. Samas on analüüsi teostanud teadurid selgitanud, et vastav seisukoht ei vasta tegelikule olukorrale, sest analüüs teostati hulga simulatsioonidega, mitte arvutuskäikudega, mistõttu ei toodud algses analüüsis välja arvutuskäike. Kui Kaitseministeerium teatas 2014.a septembrikuus toimunud kohtumisel, et soovib näha ka arvutuskäike, mille alusel analüüsis järeldusotsuseni jõuti, olid kaebajad koheselt valmis sellise täienduse analüüsi sisse viima. TTÜ Küberneetika Instituudi teadurid on

analüüsi lisanud vastavad arvutuskäigud ning jõudnud algse analüüsi järeldusotsusega samale tulemusele.

- 2.2.6. Lisaks vaidlusaluse otsuse sisulistele puudustele on Kaitseministeerium vastava otsuse tegemisel oluliselt rikkunud ka haldusmenetluses kehtivat ära kuulamise põhimõtet (HMS § 40). Kaitseministeerium kui haldusorgan oleks enne kaebajate jaoks negatiivse otsuse tegemist pidanud esitama kaebajatele haldusmenetluses kogutud materjalid ja kavandatava otsuse sisu ning andma neile piisava võimaluse omapoolse arvamuse ja vastuväidete esitamiseks. Samuti oleks Kaitseministeerium pidanud kooskõlastuse andmata jätmisel kaebajate vastavate argumentidega arvestama ja põhjendama, miks ta nendega ei nõustu. Nii 04.11.2014.a Kaitseministeeriumis toimunud koosoleku protokollist kui ka 12.11.2014.a Kaitseministeeriumi otsusest nähtuvalt ei ole Kaitseministeerium kaebaja seisukohti üldse käsitletud ega pole ka teada, kas ta neid otsuse tegemisel üldse arvestas. Seega ei ole Kaitseministeerium andnud haldusmenetluse subjektile piisavalt võimalust ära kuulamiseks ja on seeläbi oluliselt rikkunud ära kuulamise põhimõtet.
- 2.2.7. Kaebajad leiavad, et Kaitseministeerium on rikkunud ka võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna on sarnastes situatsioonides (võimalik mõju Kellavere radarile) andnud kooskõlastusi mitmetele teistele tuuleparkidele. Eeltoodud väidet tõendavad kaebajad menetluse käigus.
- 2.2.8. Eeltoodust tulenevalt on Kaitseministeeriumi poolt kooskõlastuse mitteandmine Varja tuulepargi ehitamiseks õigusvastane.

2.3. Kaebajate primaarnõudeks on kohustamiskaebus, alternatiivnõudeks tühistamiskaebus

- 2.3.1. Nagu kaebajad viitasid juba kaebuse p-s 2.1.2., on nii Riigikohtu praktikas kui ka õiguskirjanduses leitud, et juhul, kui kooskõlastuse andmata jätmise korral on selge, et sel põhjusel ei ole võimalik ka lõplikku haldusakti anda ja sellega on rikutud isiku õigusi, võib isik pöörduda kooskõlastuse andmisest keeldunud asutuse vastu kohustamiskaebusega halduskohtusse. Vastavalt HKMS § 37 lg 2 p-le 2 võib kohustamiskaebusega nõuda haldusakti andmist või toimingute tegemist. Sellest lähtuvalt on kaebajate primaarnõudeks kohustada Kaitseministeeriumit andma kooskõlastus Varja tuulikupargi ehitusprojektile. Kaebajate hinnangul ei ole pika menetluse tulemusena tuvastatud ühtegi põhjust, mis võiks põhjendada kooskõlastuse mitteandmist. Seetõttu on diskretsiooni – alternatiivsete otsustuste tegemise võimalus vähenenud nullini ning kaebajad paluvad kohtul kohustada Kaitseministeeriumit kindla sisuga tegevuseks - andma välja positiivne kooskõlastus Varja tuulepargi ehitusprojektile.
- 2.3.2. Samas leiavad kaebajad, et juhul, kui halduskohus ei pea võimalikuks sellise otsuse tegemist, millega ta kohustab Kaitseministeeriumit andma kooskõlastus ehitusprojektile (nt põhjusel, et kooskõlastuse andmise üle otsustamiseks tuleb kaaluda veel erinevaid asjaolusid), siis ei tohiks kaebaja õigused jääda ka sellises olukorras kaitseta ning kohus peaks lahendama kaebuse selliselt, et kaebajate rikutud õigused oleksid tagatud muul viisil. Kui võrd kaebuse eesmärgiks on saada Kaitseministeeriumilt kooskõlastus Varja tuulikupargi ehitusprojektile ja seeläbi ka ehitusloa andmine, siis esitavad kaebajad alternatiivselt ka tühistamiskaebuse (HKMS § 37 lg 2 p 1), millega paluvad kohtul tühistada Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a otsus nr 12.1-1/14/3349 „Varja tuulepargi eelprojekti kooskõlastamata jätmine“ ning kohustada Kaitseministeeriumit

viima olemasolevate materjalide põhjal läbi uus kooskõlastusmenetlus 30 päeva jooksul kohtulahendi jõustumisest vastavalt LennS § 35 lg 6¹.

2.3.3. Kuivõrd kaebajad said Kaitseministeeriumi vaidlusalusest otsusest teada 12.11.2014.a, siis on käesolev kaebus esitatud kooskõlas HKMS § 46 lõigetes 1 ja 2 sätestatud 30-päevase kaebetähtajaga.

3. MENETLUSLIKUD KÜSIMUSED

3.1. Kaebuse p-s 1.1. sai selgitatud, et Varja tuulikupargi sisuliseks arendajaks on Raisner. Samas sai kaebuse p-s 1.9. viidatud, et taotluse Varja tuulepargi ehitusprojekti kooskõlastamiseks esitas Kaitseministeeriumile Adepte Energy kui Raisneri poolt tuulikupargi arendamise tehniliste küsimuste teostamiseks volitatud isik. Ka vaidlusalune Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a otsus on tehtud Adepte Energy kooskõlastamise taotluse peale ning selle adressaadiks on märgitud Adepte Energy.

Seega arvestades, et Varja tuulepargi arendajaks on Raisner, kelle nimele peaks Lüganuse Vallavalitsus väljastama ka Varja tuulepargi ehitusloa, kuid taotluse Kaitseministeeriumilt kooskõlastuse saamiseks esitas Raisneri volitusel Adepte Energy ja ka vaidlusalune kooskõlastuse andmata jätmise Kaitseministeeriumi poolt adresseeriti Adepte Energy nimele, siis saab kaebajatena, s.o isikutena, kelle õigusi on Kaitseministeeriumi kooskõlastuse andmata jätmisega rikutud, käsitleda nii Raisnerit kui ka Adepte Energy`d. Sellest lähtuvalt on kaebuses märgitud kaebajateks mõlemad isikud.

3.2. Kaebajad teatavad, et soovivad asja läbivaatamist suulisel kohtuistungil.

3.3. Kaebajad on kaebuse esitamiselt tasunud RLS 57¹ lg 1 alusel riigilõivu 15 eurot (vt lisa 9).

3.4. Vandeadvokaat Piret Blankin kinnitab, et on käesolevas asjas Adepte Energy OÜ ja AS Raisner lepinguline esindaja.

/digitaalselt allkirjastatud/

Piret Blankin
vandeadvokaat

Lisad: 1. Kaitseministeeriumi 24.10.2011.a kiri;
2. Lüganuse Vallavolikogu 29.03.2012.a otsus nr 99;
3. Kaitseministeeriumi 16.05.2013.a kiri nr 12.1-1/13/1762;
4. Kaitseministeeriumi ja Raisneri vaheline e-kirjavahetus;
5. Adepte Energy OÜ 21.07.2014.a taotlus;
6. Kaitseministeeriumi 12.11.2014.a otsus nr 12.1-1/14/3349;
7. Adepte Energy OÜ 24.11.2014.a kiri nr 8;
8. Kaitseministeeriumi 02.12.2014.a kiri nr 12.1-1/14/3349
9. Riigilõivu maksekorraldus.